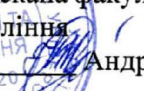

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету економіки та управління

Андрій КОЦУР
“ 31 ” 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проєктора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
“ 31 ” 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор навчально-наукового інституту новітніх освітніх технологій

Святослав ПИТЕЛЬ
“ 31 ” 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни “Стратегічне управління соціально-економічним розвитком”
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань - 28 «Публічне управління та адміністрування»
спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійна програма: «Публічне управління та адміністрування»

Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	4	7	26	26	3	8	57	120	7
Заочна	4	7,8	8	4	-	-	108	120	8

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 28 «Управління та адміністрування», спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», затверджених Вченою радою ТНЕУ (протокол № 10 від 24.06.2020 р.)

Робочу програму склала д-р. екон., професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Тетяна Желюк

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, протокол № 1 від 29.08.2023р.

Завідувач кафедри д-р. екон., професор

Михайло Шкільняк

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності з публічного управління та адміністрування, протокол № 1 від 31.08. 2023 р .

Заступник голови групи забезпечення спеціальності
д-р. екон., проф.

Алла Мельник

Гарант ОПП
д-р. екон., проф.

Григорій Монастирський

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ
РОЗВИТКОМ»**

1. Опис дисципліни «СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ»

Дисципліна «Стратегічне управління соціально-економічним розвитком»	Галузь спеціальності, знань, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	28 «Публічне управління та адміністрування»	Статус дисципліни – обов'язкова циклу професійної підготовки Мова навчання – українська
Кількість залікових модулів – 4	281 «Публічне управління та адміністрування» Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна – 4</i> Семестр: <i>Денна – 7</i> <i>Заочна – 7,8</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна / заочна – 26/8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна / заочна – 26/4 год.</i>
Загальна кількість годин – 120/120		Самостійна робота, в. т.ч. дуальна освіта: <i>Денна – 57 год.</i> <i>Тренінг – 8 год.</i> <i>Заочна – 108 год.</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 3 год.</i>
Тижневих годин: Денна форма навчання -12, з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Стратегічне управління соціально-економічним розвитком».

Сучасний розвиток світової економіки супроводжується стрімким зростанням процесів глобалізації, поглибленням взаємодії та взаємозалежності окремих країн і регіонів, зміною геополітичних та економічних умов, розростанням глобальних інноваційних мереж, загостренням конкурентної боротьби, формуванням нових центрів економічного зростання. З урахуванням означеного кожна країна, спираючись на власний економічний потенціал, повинна розробляти стратегічну політику, обираючи для себе відповідну траєкторію довгострокового розвитку.

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Стратегічне управління соціально-економічним розвитком» є підготовка фахівців, які володіють поглибленими економіко-управлінськими знаннями, навичками, необхідними для реалізації завдань стратегічного управління соціально-економічним розвитком.

2.2. Завдання вивчення дисципліни лежать в площині вивчення теоретичних засад, довгострокового розвитку; засвоєння суті закономірностей, принципів і механізмів стратегічного управління розвитком національної економіки та її територій; опанування основами методології, технологіями та процедурами стратегічного планування.

В результаті вивчення дисципліни слухачі зможуть:

- виконувати функціональні обов'язки в рамках виконання завдань реалізації стратегічної політики ;
- аналізувати вплив стримуючих і стимулюючих чинників на довгостроковий розвиток;
- оцінювати глобальні показники довгострокового розвитку національної економіки;
- організовувати роботу органів публічної влади із застосуванням методології стратегічного управління сталим розвитком;
- забезпечувати координацію діяльності підрозділів органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, налагоджування публічно-приватного партнерства, прозорості прийняття управлінських рішень в сфері забезпечення векторів довгострокового розвитку;

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Спеціальні компетентності:

- здатність застосовувати інституційну та інструментальну базу управління ресурсами в системі публічного управління ;
- здатність до застосування спеціальних технологій та методів управління соціально-економічним розвитком на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях;
- здатність до розуміння сучасних проблем публічного управління, готовність до аналітичного мислення, використання технологій адміністративної роботи ;
- володіння сучасними технологіями спеціального економічного інструментарію муніципального менеджменту для забезпечення ефективного управління розвитком громади та місцевої економіки;
- здатність до аналізу проблем і тенденцій проведення адміністративно-територіальної реформи, використання потенціалу децентралізації для активізації локальних чинників економічного та соціального розвитку.

2.4. Передумови вивчення дисципліни.

Для вивчення даної дисципліни слухачі повинні мати знання з дисциплін «Макроекономіка», «Національна економіка», «Державне управління», «Міське самоврядування», «Місцевий економічний розвиток» тощо.

2.5. Результати навчання.

Використовувати інструментарій стратегічного управління в публічній сфері.

Використовувати кількісні та якісні методи оцінювання макро-, мезо- і мікро середовища публічних організацій та використовувати результати такої оцінки в процесі підготовки та прийнятті управлінських рішень.

В результаті проведення лекцій слухачі повинні знати:

- понятійний апарат дисципліни;
- конституційно-правові засади стратегічного управління.
- цілі, принципи, завдання методи стратегічного управління;
- індикатори довгострокового розвитку;
- сучасні тенденції, стратегічні засади та перспективні напрями довгострокового розвитку України в глобальному середовищі;
- новітні наукові концепції господарювання в контексті світових господарських домінант відповідно до наявного стратегічного потенціалу держави;
- концептуальні засади сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу, включаючи земельні, водні, мінерально-сировинні, лісові ресурси, соціальну складову, умови гарантування природно-техногенної та екологічної безпеки тощо;
- перспективи національної економічної політики сталого розвитку України

Практичні заняття повинні сформувати наступні навички:

- розробляти прогностичні та програмні документи;
- аналізувати стан розвитку території та країни, її ресурсний потенціал на предмет збалансованості;
- приймати управлінські рішення щодо модернізації механізмів стратегічного управління в контексті забезпечення сталого розвитку;
- використовувати методологію та інструментарій стратегічного управління.

3. Програма навчальної дисципліни «СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ»

Змістовий модуль 1

1. СУТНІСНІ ДЕТЕРМІНАТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Тема 1. Розвиток як об'єкт стратегічного управління

Довгостроковий розвиток національної економіки як об'єкт державного управління. Специфіка й цілі розвитку національної економіки, концептуальні підходи до формування національної моделі економічного розвитку. Дослідження специфічних ознак національної економіки як відкритої, цілісної, багатовимірної системи.

Класифікація видів розвитку національної економіки за: 1) типом розвитку (циклічний, біфуркаційний, еволюційний); 2) критерієм технологічного способу виробництва (доіндустріальний, індустріальний, постіндустріальний, ноосферизований розвиток); 3) використанням факторів розвитку (інтенсивний, екстенсивний); 4) часовим критерієм (мегадовгостроковий, довгостроковий, середньостроковий, короткостроковий); 5) цілями розвитку (довгострокові, специфічні функціональні, інструментальні); 6) критерієм поліфакторності (політико-економічний, науково-економічний, зовнішньоекономічний, екологоекономічний, гуманітарний розвиток); 7) організаційною формою (регіональні форми (кластери, мережі міжрегіонального співробітництва; угоди міжрегіональної співпраці, індустріальні парки; програми транскордонного співробітництва); національні форми (ендогенно-, екзогенноорієнтований, змішаний розвиток); наднаціональні форми (інтеграційний, диверсифікований, конгломеративно-концентрований розвиток).

Моделі економічного розвитку: 1) за характером розвитку (лінійного розвитку, структурних трансформацій, економічного зростання); 2) за співвідношенням механізмів ринкового саморегулювання і державного впливу; 3) за довгостроковими пріоритетами (сталого, інноваційного, конкурентного розвитку); 4) за специфікою інтеграції (неоліберальна, адаптивна, опору глобалізації, еволюційного регіоналізму, концентричних кіл, регіонального вирівнювання).

Література: [1, 2, 13]

Тема 2. Теоретичні засади управління довгостроковим розвитком національної економіки

Наукові засади становлення теорії державного управління довгостроковим розвитком національної економіки. Основи концептуальної моделі управління національною економікою в довгостроковому періоді. Теорії неокласичного синтезу, гуманістичного розвитку, інституціоналізму, структурних змін, антикризового управління, глобалістики, суспільного вибору; мати багатовекторне спрямування; враховувати національні й наднаціональні чинники, зумовлені характером сучасних трансформаційних процесів.

Система функцій управління довгостроковим розвитком національної економіки: аналітичних – проведення стратегічного аналізу факторів та передумов розвитку; прогностичних – передбачення змін, ризиків та майбутніх тенденцій; цільових – визначення векторів, моделей довгострокового розвитку та цільових пріоритетів; координаційних – використання гнучких технологій, які передбачають відстеження процесу досягнення поставлених цілей і оперативне прийняття управлінських рішень у відповідь на непередбачені зміни; регулюючих – підтримка через відповідні важелі державного впливу пріоритетних напрямів розвитку національної економіки; контрольних – визначення результативності досягнення поставлених цілей.

Література: [1, 2, 3, 4-9, 13]

Тема 3. Методологічні та інституційні засади стратегічного управління розвитком національної економіки та її регіонів

Методологічні детермінанти (принципи, методи, підходи), архітектоніка організаційно-економічного механізму державного управління довгостроковим розвитком, методологічні підходи до визначення його основних індикаторів. Архітектура концептуальних підходів (системного, еволюційного, компаративного, позитивістського, екуменічного), базових принципів, методів, що мають специфічне цільове призначення і відображають парадигму використання організаційно-економічного механізму стратегічного управління соціально-економічним розвитком. Цілі стратегічного управління: короткотермінові, середньотермінові, довготермінові.

Формування інститутів стратегічного управління. Правове забезпечення стратегічного управління. Рівні стратегічного управління: наднаціональний, макроекономічний, структурний, регіональний, мезоекономічний.

Етапи інституційних трансформацій: 1) період інституційного хаосу (1990–1992 рр.); 2) закріплення організаційно-правових методів управління розвитком національної економіки (1993–2001 рр.); 3) формування інтеграційної моделі економічних перетворень, стимулювання економічного зростання й підвищення міжнародних рейтингових позицій України (2002–2007 рр.), 4) конвергентний (2007–2009 рр.); 5) багатовекторного розвитку (з 2010-2015 р.). 5) сталого розвитку (з 2015 р. по даний час) Чинники трансформаційного характеру: стратегічна недостатність, відсутність системо утворюючої основи, неефективне проектування соціально-економічних процесів через відсутність відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення, нестача механізмів захисту національних стратегічних інтересів, низька ефективність реалізації державних стратегій, відсутність належного правового інструментарію взаємоузгодження національних і наднаціональних та регіональних інтересів.

Література: [1, 2, 3, 4-9, 13]

Тема 4. Сталий розвиток як вектор стратегічного управління

Сутнісні детермінанти сталого розвитку. Сталий та збалансований розвиток. Діагностика дисбалансів розвитку економічної системи на мезорівні. Наукові концепції сталого та збалансованого розвитку. Чинники та індикатори сталого розвитку. Методологічні

підходи до оцінювання сталого розвитку. Національна парадигма сталого розвитку Глобальні рейтинги України за індикаторами сталого розвитку.

Сталий розвиток та міжнародна екологічна політика. Сталий розвиток природно-ресурсного потенціалу. Раціональне використання природних ресурсів. Інституційні детермінанти забезпечення екологічного вектору сталого розвитку територій. Вирішення проблем раціонального землекористування передбачається в контексті загальних тенденцій формування політики сталого розвитку в Україні. Формування інтегрованої системи водогосподарювання, що дасть можливість узгоджувати сучасні потреби у водних ресурсах з майбутніми. Баланс державних та корпоративних інтересів у господарському водокористуванні, Вилучення водної ренти та відшкодування збитків, нанесених водним джерелам, ліквідувати. Проблема дефіциту інвестиційних та інноваційних ресурсів для розбудови водоохоронної інфраструктури. Управління лісами на засадах сталого розвитку: управління та використання лісових земель і лісів для підтримки їх біологічного різноманіття. Роль мінерально-сировинного сектору у забезпеченні сталого розвитку: постачання мінеральної сировини як на внутрішній, так і зовнішній ринки (у першу чергу, стійке забезпечення мінеральними ресурсами та продуктами їх переробки); конкурентоспроможність регіональної та національної економіки; розвиток мінерально-сировинної бази; підтримання та нарощування обсягів експортного потенціалу країни, зміни його структури на користь торгівлі продуктами переробки та промислової продукції; розвиток обробної промисловості та її експортного потенціалу. Міжнародна та національна екологічна політика і сталий розвиток територій.

Природно-техногенна та екологічної безпека сталого розвитку. Формування стратегічного потенціалу сталого розвитку у сфері поводження з відходами. Сучасні підходи до утилізації сміття.

Соціальний вектор сталого розвитку. Стратегічні орієнтири соціальної складової сталого розвитку. Інституційні детермінанти забезпечення соціального вектору сталого розвитку територій. Освіта і формування глобального освітнього простору в моделі сталого розвитку. Інклюзивний розвиток та інклюзивна освіта. Збереження стабільності існуючих суспільних систем, недопущення руйнівних соціальних конфліктів, шляхом справедливого розподілу благ між людьми. Становлення динамічної концепції освіти в інтересах сталого розвитку. Роль туризму і рекреації у забезпеченні сталого розвитку територій.

Економічні умови збалансованого розвитку територій. Оцінювання конкурентоспроможності та економічної безпеки територій. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку. Оцінювання економічних індикаторів сталого розвитку. Цілісність і сталий розвиток територій. Нарощування економічних детермінант сталого розвитку в контексті революції 4.0 та розбудови п'ятого та шостого технологічних укладів. Створення промислових інноваційних центрів та регіональних кластерів. Смарт-спеціалізація територій як домінанта її конкурентного розвитку.

Література: [1, 2, 9-31].

Тема 5. Національна безпека як вектор стратегічного управління

Формування національної стратегії довгострокового розвитку у сфері гарантування економічної, соціальної, екологічної безпеки (ЕБ). Раціоналізація природокористування. Стимулювання оптимального природокористування: оподаткування, субсидіювання, пільгове кредитування природоохоронної діяльності, прискорену амортизацію природоохоронних фондів та інші заходи; екологізація ціноутворення; реалізація екологічних програм на міжнародному, національному й регіональному рівні; екологічне страхування, запобігання або пом'якшення наслідків аварій, технологічних збоїв.

Література: [1, 2, 3-9]

ЗМІСТОВИЙ МОДЕЛЬ II. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 6. Сутність стратегічного планування розвитку територій

Визначення територіального управління / планування розвитку територій. Розробка територіальних планів та види документів із планування на місцевому рівні. Ключові терміни щодо територіального управління / планування розвитку територій. Конкретні види документів з територіального планування.

Функції і завдання територіального планування . Види цілей територіального планування. Метод цілей SMART у територіальному плануванні. Метод дерева цілей у територіальному плануванні. Функції територіального планування. Основні цілі територіального планування. Методика побудови цілей у стратегічному плануванні.

Сутність процесу планування розвитку території. 5 етапів територіального планування. Початкова оцінка. Аналіз ситуації. Розробка стратегії. Реалізація стратегії. Моніторинг стратегії.

Література: [1, 2, 13,14, 15, 19, 32].

Тема 7. Стратегія розвитку як інструмент місцевого розвитку

Методологічні підходи до побудови стратегій розвитку. Типова структура стратегічного документа. SWOT-аналіз у розробленні стратегії. PEST - аналіз у розробленні стратегії. Формулювання стратегічних цілей, бачення та місії стратегії. Створення конкретних проєктів стратегічного розвитку для території.

Література: [1, 2, 13,14, 15, 19, 32].

Тема 8. Реалізація і моніторинг стратегічного управління

Сутність фази реалізації стратегічного плану та головні завдання. Процес реалізації стратегії. Сутність та завдання етапу моніторингу. Особливості моніторингу стратегії. Моніторинг показників розвитку громади. Узгодженість територіальних планів громади з іншими планами. Фактори та принципи успіху територіального розвитку. Умови успішного складання планів. Умови успішної реалізації планів. Фактори, що забезпечують реалізацію стратегії.

Здатність обраної організаційної форми стратегічного розвитку і управління ним задовольняти зростаючі потреби суспільства, відповідність цілей і цілереалізуючих систем, консолідація суспільства навколо компромісних векторів розвитку, наявність правового забезпечення, зорієнтованого на макроекономічні наслідки та національні інтереси, підтримка параметрів цілісності розвитку, забезпечення збалансування національної економіки в короткостроковому періоді, стимулювання структурних зрушень, які формують довгострокову конкурентну перевагу національної економіки; спроможність адаптації і гармонізації національних норм та стандартів у галузі державного управління до світових. Визначення результативності основних функціональних зрізів стратегічного управління довгостроковим розвитком України та її регіонів

Література: [1, 2, 13,14, 15, 19, 32].

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ».

Денна/заочна форми навчання

Теми лекцій та практичних занять	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи (для денної форми)
Змістовий модуль 1. Сутнісні детермінанти стратегічного управління соціально-економічний розвиток					
Тема 1. Розвиток як об'єкт стратегічного управління	2/1	2/-	5/20	-	Презентація есе
Тема 2. Теоретичні засади управління довгостроковим розвитком національної економіки	4/1	4/-	5/10	-	Тести, опитування
Тема 3. Методологічні та інституційні засади стратегічного управління розвитком національної економіки та її регіонів	4/1	4/-	10/10	-	Тестування
Тема 4. Сталий розвиток як вектор стратегічного управління	4/1	4/2	5/10	1/-	Тести, опитування
Тема 5. Національна безпека як вектор стратегічного управління	2/1	2/-	10/20	-	Тести, опитування
Заліковий модуль 1	16/5	16/2	35/70	1	Самостійна робота
Змістовий модуль 2 Стратегічне планування як інструмент стратегічного управління					
Тема 6. Сутність стратегічного планування розвитку територій	2/1	2/-	10/14	1/-	Тести, опитування
Тема 7. Стратегія розвитку як інструмент місцевого розвитку	4/1	4/1	5/10	1/-	Тести, опитування
Тема 8. Реалізація і моніторинг стратегічного управління	4/1	4/1	8/14		Тести, опитування
Тренінг			8/-		Тести, опитування
Заліковий модуль 2 (РКР)	10/3	10/2	23/38		Контрольна робота
Тренінг			8/-		тренінг
Заліковий модуль 3 (КПЗ)					КПЗ
Разом	26/8	26/4	65/108	3/-	120/120

5. Тематика практичних завдань***1. СУТНІСНІ ДЕТЕРМІНАТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК*****Практичне заняття № 1 (2 год)****Тема 1. Розвиток як об'єкт стратегічного управління**

Мета: вивчення сутнісних детермінант, форм, типів, складових розвитку.

1. Суть та класифікація типів соціально-економічного розвитку.
2. Поняття довгострокового та його типи розвитку.
3. Характеристика моделей розвитку національної економіки.
4. Характеристика моделей розвитку регіональної економіки.
5. Вектори розвитку національної економіки.

Література: 2, 13, 19.

Практичне заняття № 2,3 (4 год)

Тема 2. Теоретичні засади управління довгостроковим розвитком національної економіки

Мета: вивчення теоретичних характеристики управління довгостроковим розвитком.

1. Поняття управління довгостроковим розвитком.
2. Теорії управління довгостроковим розвитком.
3. Цілі управління довгостроковим розвитком.
4. Функції управління довгостроковим розвитком.
5. Стратегічне управління: суть, завдання, функції, інструменти реалізації.
6. Моделі управління стратегічного управління розвитком національних економік.
7. Стратегічні матриці довгострокового розвитку.

Література: 2, 13, 19.

Практичне заняття № 4,5 (4 год)

Тема 3. Тематичні та інституційні засади стратегічного управління розвитком національної економіки та її регіонів

Мета: вивчення підходів, інституційного базису стратегічного управління

1. Цілі, принципи, підходи до стратегічного управління соціально-економічним розвитком (СЕР).
2. Правове забезпечення стратегічного управління СЕР.
3. Інституційні етапи трансформації системи управління довгостроковим розвитком національної економіки.
4. Публічні інститути, які здійснюють управління стратегічним СЕР, їх функції, порядок взаємодії на різних рівнях функціонування національної економіки.

Література: 1, 2, 13, 19.

Практичне заняття № 6,7 (4 год)

Тема 3. Сталый розвиток як вектор стратегічного управління.

Мета: вивчення теоретико-методологічних та інституційних засад досягнення сталого розвитку через призму інструментів стратегічного управління .

1. Сутнісні детермінанти сталого розвитку як вектору стратегічного управління.
2. Наукові концепції сталого та збалансованого розвитку.
3. Чинники та економічні, екологічні, соціальні індикатори сталого розвитку.
4. Стратегічний аналіз індикаторів сталого розвитку.
5. Національна Стратегія сталого розвитку «Україна -2030».
6. Глобальні рейтинги України за індикаторами сталого розвитку.
7. Стратегічні імперативи сталого розвитку територій.
8. Нарощування економічних детермінант сталого розвитку в контексті революції 4.0 та розбудови п'ятого та шостого технологічних укладів.

9. Створення промислових інноваційних центрів та регіональних кластерів.
10. Смарт-спеціалізація територій як домінанта її конкурентного розвитку.

Література: 1, 2, 18-31.

Практичне заняття № 8 (2 год)

Тема 4. Національна безпека як вектор довгострокового розвитку

Мета: вивчення екологічних засад сталого розвитку та їх оцінювання

Мета: вивчення механізмів забезпечення національної безпеки.

1. Суть національної безпеки в площині координат стратегічного управління.
2. Індикатори національної безпеки.
3. Моделі забезпечення національної безпеки.
4. Формування національної стратегії у сфері гарантування економічної, соціальної, екологічної безпеки (ЕБ).
5. Оцінювання конкурентоспроможності та економічної безпеки територій.
6. Цілісність і сталий розвиток національної економіки та територій.
7. Раціоналізація природокористування.
8. Підвищення ресурсоефективності за рахунок вторинного ресурсокористування.
9. Формування стратегії попередження утворення та розширення рециркуляції відходів.

Література: 1, 2-18.

ЗМІСТОВИЙ МОДЕЛЬ II. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Практичне заняття № 9 (2 год)

Тема 6. Сутність стратегічного планування розвитку територій

Мета: вивчення функціонального механізму стратегічного планування як інструменту стратегічного управління

1. Поняття стратегічного аналізу, форми та методи його реалізації.
2. Поняття та інструменти прогнозування територій.
3. Поняття та інструменти стратегічного планування.
4. Суть та складові стратегії соціально-економічного розвитку.
5. Модель стратегічного плану соціально-економічного розвитку.
6. Функції і завдання територіального планування .
7. Види цілей територіального планування. Метод цілей SMART у територіальному плануванні. Метод дерева цілей у територіальному плануванні.
8. Методика побудови цілей у стратегічному плануванні.
9. Функції територіального планування.
10. Сутність процесу планування розвитку території.

Література: 9, 13, 17, 32

Практичне заняття № 10,11 (4 год)

Тема 7. Стратегія розвитку як інструмент місцевого розвитку

Мета: навчитися розробляти стратегії розвитку територій.

1. Методологічні підходи до побудови стратегій розвитку.
2. Типова структура стратегічного документа.
3. SWOT-аналіз у розробленні стратегії.
4. PEST - аналіз у розробленні стратегії.

5. Формулювання стратегічних цілей, бачення та місії стратегії.
6. Створення конкретних проєктів стратегічного розвитку для території.
7. Кластерні підходи у стратегічному плануванні соціально-економічного розвитку територій.

Література: 1, 2, 13,14, 15, 19, 32.

Практичне заняття № 12, 13 (4 год)

Тема 8. Реалізація і моніторинг стратегічного управління

Мета: вивчити механізми моніторингу результативності стратегічного планування.

1. Сутність фази реалізації стратегічного плану та головні завдання їх моніторингу.
2. Особливості моніторингу стратегії та показників розвитку громади.
3. Узгодженість територіальних планів громади з іншими планами.
4. Фактори та принципи успіху територіального розвитку.
5. Умови успішного складання планів. Умови успішної реалізації планів.
6. Фактори, що забезпечують реалізацію стратегії.
7. Здатність обраної організаційної форми стратегічного розвитку і управління ним задовольняти зростаючі потреби суспільства.
8. Визначення результативності основних функціональних зрізів стратегічного управління довгостроковим розвитком України та її регіонів

Література: 1, 2, 9, 32.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальні завдання (КПІЗ) виконуються самостійно кожним студентом і передбачає стратегічний аналіз економічних, соціальних, екологічних, інституційних детермінант довгострокового розвитку ОТГ Тернопільської області та розробку плану стратегії їх розвитку з виокремлення конкурентних кластерів та проєктів.

Оформлення результатів виконання КПІЗ здійснюється у формі аналітичної записки, яка повинна містити:

1. Вступ (визначення мети та завдання дослідження).
2. Виклад основного матеріалу за вищевказаними етапами.
3. Висновки, узагальнення та пропозиції.
4. Список використаної літератури (інформаційні джерела).

7. Самостійна робота, дуальна освіта

Розподіл змісту та годин на самостійну роботу поданий в таблиці 3.

Таблиця 3

№ п/п	Тема та зміст самостійної роботи	Форма представлення
1.	Опрацювання лекційного матеріалу, навчальної літератури, спеціальних джерел інформації, незалежних джерел та рекомендацій неурядових аналітичних центрів	Підготовка доповідей (есе) з проблемних питань. Презентації
2.	Оволодіння інструментарієм стратегічного управління.	Підготовка аналітичних форм.
3	Виконання індивідуального завдання.	Аналітична записка
4	Тренінг	Презентація отриманих результатів

8. Тренінг з дисципліни (8 год)

Тренінг – це запланований процес модифікації відношення, знання чи поведінкових навичок того, хто навчається через набуття практичного досвіду з тим, щоб досягти ефективного виконання в одному виді діяльності або в певній галузі. Тренінг передбачає набуття практичного досвіду та апробацію набутих знань.

Тематика тренінгу. Міжсекторна взаємодія в забезпеченні стратегічного розвитку територій.

Порядок проведення тренінгу.

Вступна частина. Ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

Організаційна частина. Визначення правил тренінгового заняття та створення відповідної атмосфери.

Практична частина.

Тренінг розрахований на виконання протягом чотирьох годин.

Проходить у формі ділової гри, яка проводиться між трьома командами, для чого навчальна група розбивається на три підгрупи. Одна підгрупа державні інститути, друга – муніципальні, третя – громадське об'єднання. Завдання даних груп зводиться до розробки краудфандингового проекту підтримки інноваційних стартапів розвитку територій.

Підведення підсумків. Обговорення виконання завдань в групах та обмін думками з тренінгових питань.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У навчальному процесі використовуються: лекції, практичні та індивідуальні заняття, групова робота, реферування, а також методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

- розрахункові роботи;
- завдання на реальних об'єктах тощо;
- ректорська контрольна робота;
- комплексний іспит;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Стратегічне управління соціально-економічним розвитком» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4
30 %	30 %	40 %	40%
1. Опитування під час занять (Теми 1-5 по 8 балів) = 40 балів. 2. Письмова робота (есе) = 60 балів	1. Опитування під час занять (Теми 6-8) по 10 балів) = 30 балів. 2. Письмова (контрольна) робота = 70 балів.	1. Активна участь у тренінгах, презентації та самопрезентації = 20 балів. 2. Написання КПЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КПЗ = 30 балів.	1. Відповідь на два запитання, кожне з яких = 20 балів, а у підсумку = 40 балів 2. Ситуаційне управлінське завдання = 60 балів

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1-8
2	Мультимедійне забезпечення викладання лекцій. Платформа Moodle.wunu.edu.ua On-line платформи: ZOOM; Google Meet	1-8

	Пакет прикладних програм базових інформаційних технологій: MS Office; телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer Opera Google Chrome. Firefox)	
--	---	--

Перелік методичних вказівок та матеріалів

№	Найменування	К-ть примірників
1.	Методичні вказівки для виконання самостійної роботи	(електронний варіант)
2.	Методичні вказівки для проведення практичних занять	(електронний варіант)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Друковані наукові, навчально-методичні, науково-популярні та інші видання

1. Архітектоніка управління збалансованим розвитком національної економіки/ кол. моног. за ред. . Т.Л.Желюк. Тернопіль: Крок, 2017. 337с.
2. Желюк, Т. Л. Управління довгостроковим розвитком національної економіки : методологічні та прикладні аспекти [Текст] : монографія / Т. Л. Желюк. Тернопіль : ТНЕУ, 2010. 512 с.
3. Желюк, Т. Л. Методика діагностики і прогнозування структурних зрушень /Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 335-342.
4. Желюк, Т. Л. Вихідні позиції вирішення проблеми в контексті реалізації моделі сталого розвитку // Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 195-206.
5. Желюк, Т. Л. Взаємозв'язок між структурною трансформацією економіки і формуванням нової якості економічного зростання // Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 80-91.
6. Желюк, Т. Л. Основні суперечності трансформації структури національної економіки [Текст] / Т. Л. Желюк // Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 91-100.
7. Желюк, Т. Л. Критерії та індикатори удосконалення структури економіки в контексті забезпечення національної безпеки // Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 240-249.
8. Желюк, Т. Л. Результативність механізму державного регулювання структурних зрушень у контексті забезпечення економічної безпеки /Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 308-323.
9. Желюк, Т. Л. Використання методики адаптивного прогнозування в умовах ризиків та невизначеності під час формування механізмів структурного реформування національної економіки [// Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник,

- А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 342-348.
10. Желюк, Т. Л. Пріоритети державної політики стимулювання структурних зрушень та механізми їх реалізації в контексті забезпечення економічної безпеки // Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 425-435.
  11. Желюк, Т. Л. Прогнозування структурних зрушень у національній економіці на основі сформованих тенденцій : альтернативні підходи // Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 187-194.
  12. Желюк, Т. Л. Вплив структурних зрушень на ефективність національної економіки // Структурні трансформації в національній економіці : проблеми діагностики та інституційного забезпечення : монографія / А. Ф. Мельник, А. Ю. Васіна, О. П. Дудкіна, Т. Л. Желюк ; за заг. ред. А. Ф. Мельник. Тернопіль : ТНЕУ, 2012. С. 69-80.
  13. Желюк Т.Л., Мельник А.Ф., Попович Т.М. Економіка: основи економічної політики. Тернопіль: Крок, 2015.456с.
  14. Желюк Т.Л. Регіональні перетворення у світовому та українському вимірах Децентралізація в системі регіонального управління: монографія. / за наук. ред. д. е. н., проф. А.І. Крисоватого та д. е. н., проф. Є.В. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 388 с.
  15. Желюк Т.Л. Збалансований розвиток в системі антикризового управління. Антикризове управління національною економікою: монографія/ за ред. Малого І.Й. К.: КНЕУ, 2017. 368с. С. 134-143.
  16. Желюк Т. Л. Розвиток фінансового ринку в контексті забезпечення національної безпеки. Інноваційна економіка. 2019. № 3-4 (79). С. 18-23.
  17. Концептуальні засади стратегій сталого розвитку регіонів з позицій економічної безпеки. URL: <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2931>
  18. Моделі ідентифікації макроекономічних дисбалансів в Україні : кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук Скрипниченко М. І. К.: НАН України, ДУ Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2015. 544 с.
  19. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/44619>
  20. Diamond, J. Collapse: How Complex Societies Choose to Fail or Survive. New York: Penguin. URL: <http://cpor.org/ce/Diamond%282005%29Collapse-HowSocietiesChooseFailureSuccess.pdf>
  21. GlobeScan-SustainAbility Survey 2021: Evaluating Progress on the SDGs. URL: <https://www.sustainability.com/thinking/globescan-sustainability-survey-2021/>
  22. James Meadowcroft. Governance, Democracy and Sustainable Development: Moving Beyond the Impasse URL.: Zheliuk T.Cluster Policy of Innovative Development of the National Economy: Integration and Infrastructure Aspects : monograph / under the editorship of professor SvitlanaSmerichevska. Poznań: Wydawnictwo naukowe WSPIA, 2020. 382 pages. PP.225-243 URL:<https://www.britannica.com/science/sustainability/>
  23. Zheliuk, T., Zhukovska, A., Zhuk, I., Borshch, V., Makarenko, M., & Vozniakovska, K. (2021). Financial and legal instruments for promoting the implementation of sustainable development policy of the state (States, Region). Journal of management Information and Decision Sciences, 24 (Issue 33), P. 1-16.
  24. Karintseva, O. (2020). Monograph review: Oleksii Lyulyov (2020). Macroeconomic Stability Of The National Economy. SocioEconomic Challenges, 4(2), 106-107. [https://doi.org/10.21272/sec.4\(2\).106-107.2020](https://doi.org/10.21272/sec.4(2).106-107.2020).
  25. Libby Robin1.The ‘Big Here and the Long Now’: Agendas for history and sustainability. URL: The Big Here and the Long Now: Global forces for history writing

26. Paul James Manfred, Steger Andy, Scerri Urban. Sustainability in Theory and Practice: Circles of Sustainability (2015) URL:<https://westernsydney.academia.edu/PaulJames>
27. Rachael Beddoe, Robert Costanza, Joshua Farley, Eric Garza, Jennifer Kent, Ida Kubiszewski, Luz Martinez, Tracy McCowen, Kathleen Murphy, Norman Myers, Zach Ogden, Kevin Stapleton, and John Woodward. Overcoming systemic roadblocks to sustainability: The evolutionary redesign of worldviews, institutions, and technologies. See all authors and affiliations PNAS February 24, 2009 106 (8) 2483-2489; <https://doi.org/10.1073/pnas.0812570106> Contributed by Norman Myers, December 16. URL: <https://www.pnas.org/content/106/8/2483>
28. Sustainability – What Is It? Definition, Principles and Examples. URL: <https://youmatter.world/en/definition/definitions-sustainability-definition-examples-principles/>.
29. Sustainable development is development that meets the needs of the present, without compromising the ability of future generations to meet their own needs . URL:<http://www.sd-commission.org.uk/pages/what-is-sustainable-development.html>
30. Sylvia Lorek , Doris Fuchs. Strong sustainable consumption governance e precondition for a degrowth path. URL: <https://degrowth.org/wp-content/uploads.pdf>

Електронні видання:

31. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. 72 с. URL: http://ecos.kiev.ua/share/upload/Dopovid_nacionalna_paradygma_stalogo_rozvytku.pdf
32. Ресурсний потенціал регіону : навч. посіб. / авт.-упоряд. : М. К. Орлатий, С. А. Романюк, І. О. Дегтярьова та ін. ; за заг. ред. М. К. Орлатого. К. : НАДУ, 2014. 724 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Navch_Posybniky/3c11f746-163b-4003-849a-2d9d85223a7a.pdf
33. Проведение кампаний по адвокации. Пособие. Служба партнерства EuroCASO в Восточной Европе, 2004 http://astau.org.ua/_Files/DocLib/0039/advocacy_campaigns.pdf

Відкриті бази даних:

34. База даних «Законодавство України». URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
35. Офіційний Урядовий портал. Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua> .
36. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.